

SAP manual

za studente **Gradevne Statike II**

2D

• DRUGA UČIONICA

Logirati se:

UserName: upit

Psw: upit

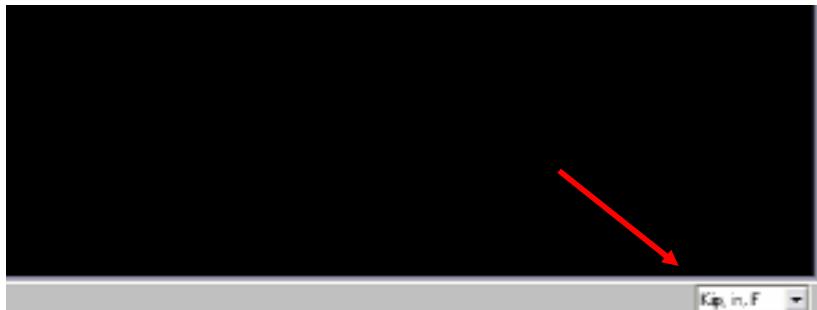
SAP je jedan od programskih paketa tvrtke **Computers and structures** koja je već 30 godina lider u razvoju numeričkih metoda:

<http://www.csiberkeley.com/>

SAP	(software opće namjene)
ETABS	(specijaliziran za zgrade),
SAFE	(modul za dimenzioniranje ploča),
Section Builder	(dodatak za kreiranje najrazličitih presjeka).

UVODNI KORACI

PRVI korak (obvezni): promjeniti mjerne jedinice [kNm]

u SAP-u su po defaultu jedinice Kip,in

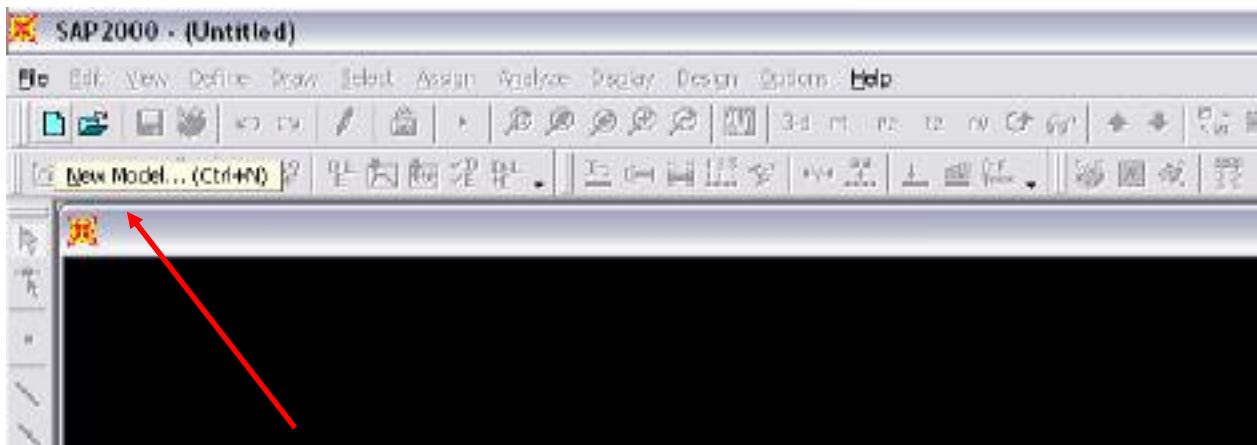
HELP

- Help aktiviramo sa tipkom F1 (svi relevantni podaci vezani za software)
- ako pokrenemo help(F1) unutar pojedine naredbe program će pokazati sve podatke vezane za tu naredbu

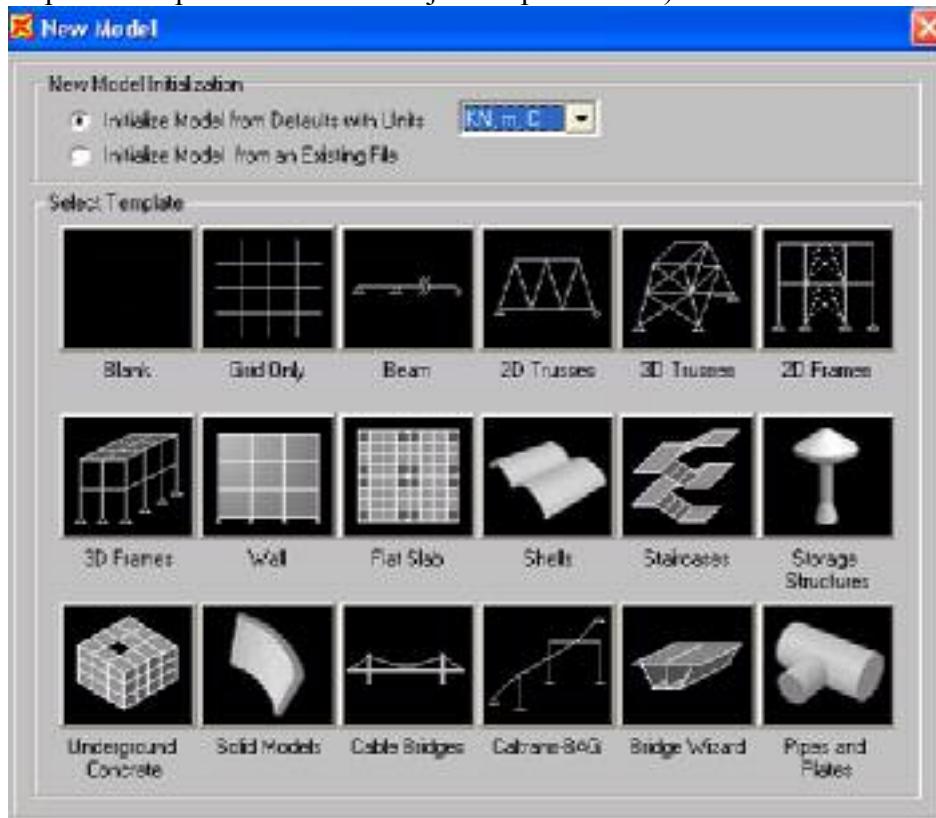
Napomene:

- manual je zamišljen kao niz koraka koji vode uspješnom rješavanju programskog zadatka iz Statike II.
- redoslijed modeliranja će pratiti programske Menue
- korištene naredbe su detaljno opisane(za širu upotrebu)
- *dodatne informacije vezane isključivo za rješavanje zadatka će biti pisani Italic stilom.*
- sivim slovima će biti opisane funkcije nevezane za programski zadatak

NEW MODEL

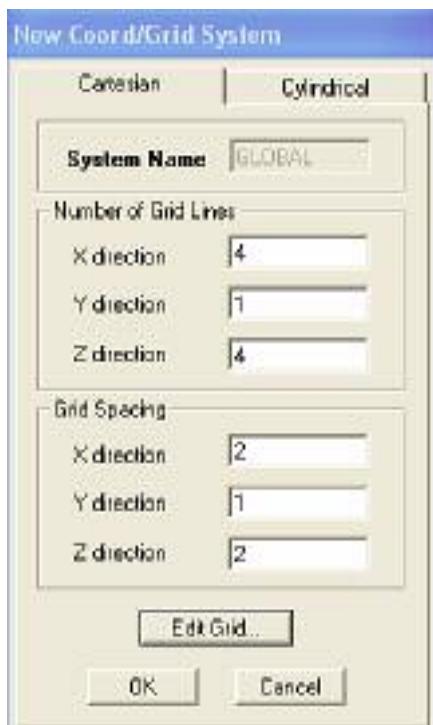
prilikom kreiranja NOVOG modela SAP nudi varijante nekih standardnih konstrukcija korištenih u građevinarstvu. (ako odaberemo neku od predloženih konstrukcija program će pokrenuti proceduru definiranja svih parametara)

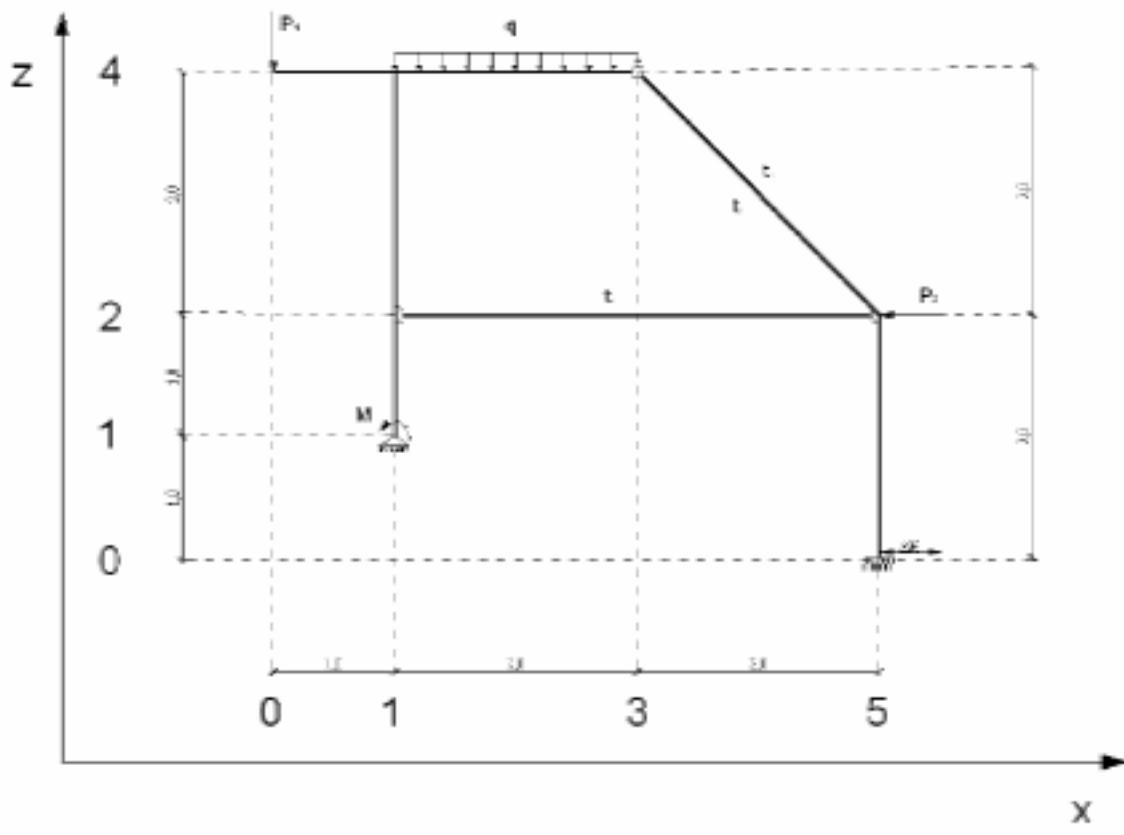
- a) **GRID ONLY** je standardna varijanta u kojoj dobivamo mogućnost zadavanja rastera konstrukcije (najčešće zadano arhitektonskim projektom). (*varijantu koju izabiremo*)
- b) **NOTHING** je varijanta ako želimo sami kreirati konstrukciju upisujući koordinate ili ako želimo model importirati iz AutoCAD-a. (*varijanta detaljno opisana u Dodatku*)

GRID

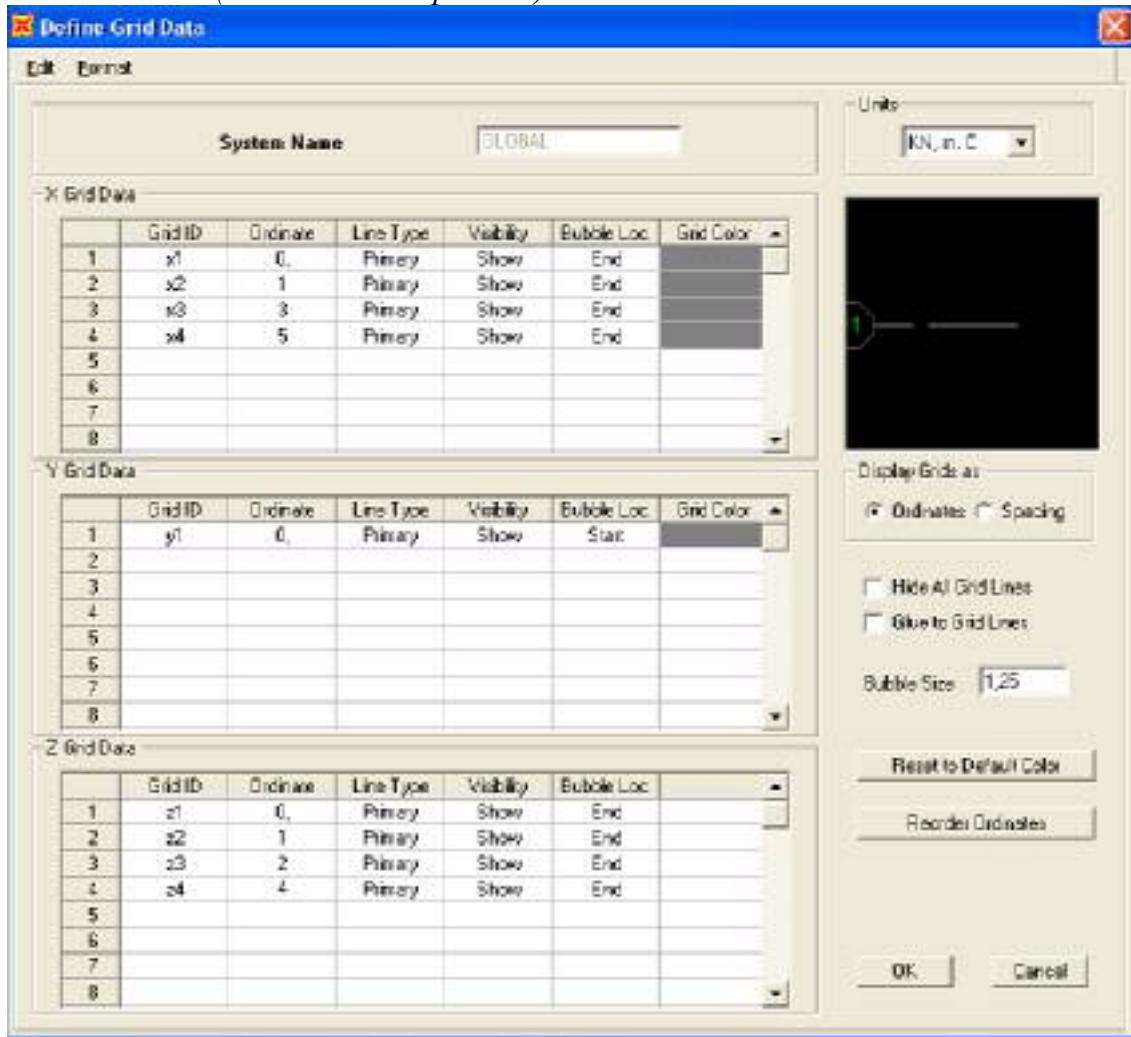
[pomoćne osi kojima definiramo osnovne dimenzije-gabarite konstrukcije, u praksi najčešće odgovaraju osima arhitektonskih nacrti]

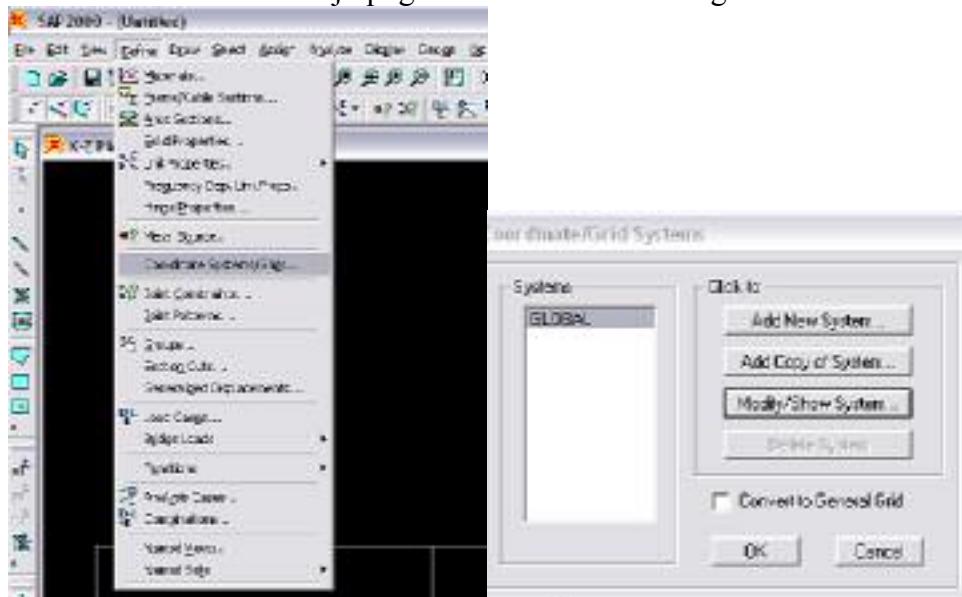
- zadajemo broj osnih linija u svakom koordinatnom smjeru (x,y,z)
[naš primjer je 2D te je dovoljno zadati broj osnih linija smjerovima **x** i **z**, dok za broj osnih linija za smjer **y** zadamo vrijednost 1]
- u drugom koraku zadajemo vrijednosti udaljenosti osnih linija u metrima.
[vrijednosti pokušavamo prilagoditi zadatku – vidi sliku dole]

Edit Grid (*ako rasteri nisu pravilni*)

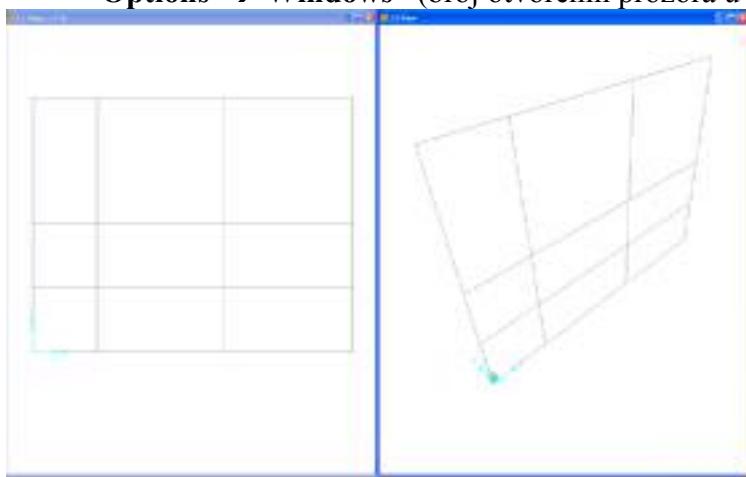
- **Define → Coordinate System/Grids → Modify / Show System**
u slučaju pogreške sve možemo korigirati u obradi modela

- GRID se isključuje View → Show grid → Current/All/None

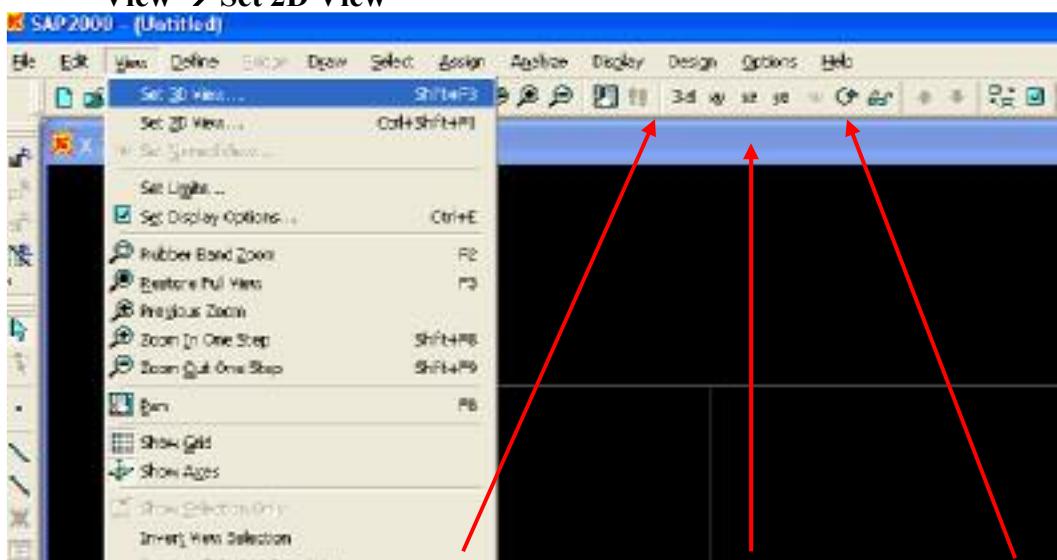
3. VIEW MENU

Options → Windows (broj otvorenih prozora u programu)

Slika : Izgled prozora nakon definiranja GRID-a

- View → Set 3D View
- View → Set 2D View

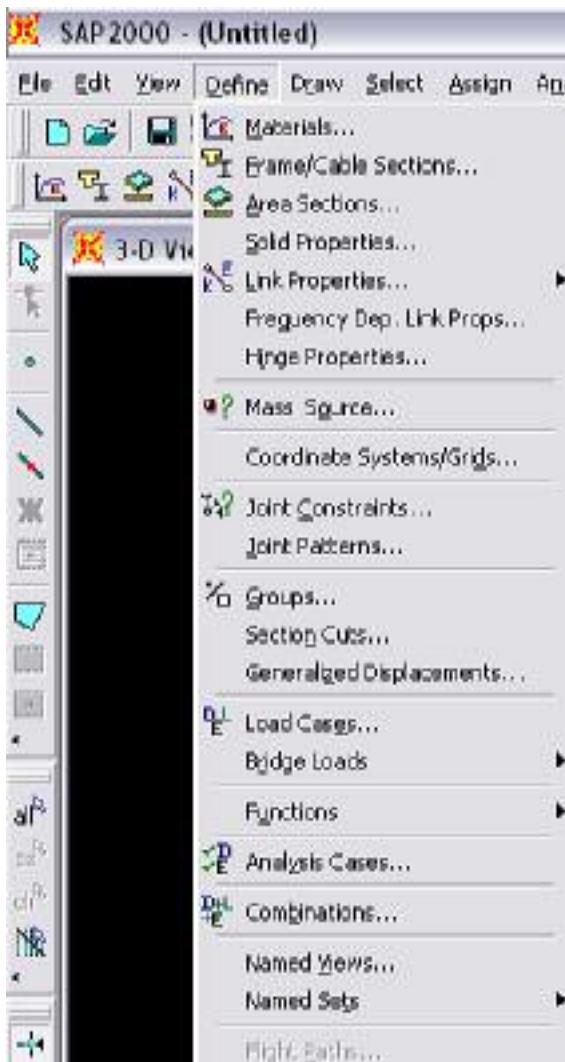
3D pogled   ravnine:xy, xz, i yz   rotiranje 3D prikaza

- View → Set Display Options (kakav prikaz želimo u prozoru)

4. DEFINE MENU

[menu u kojem definiramo sve relevantne podatke vezane za konstrukciju]

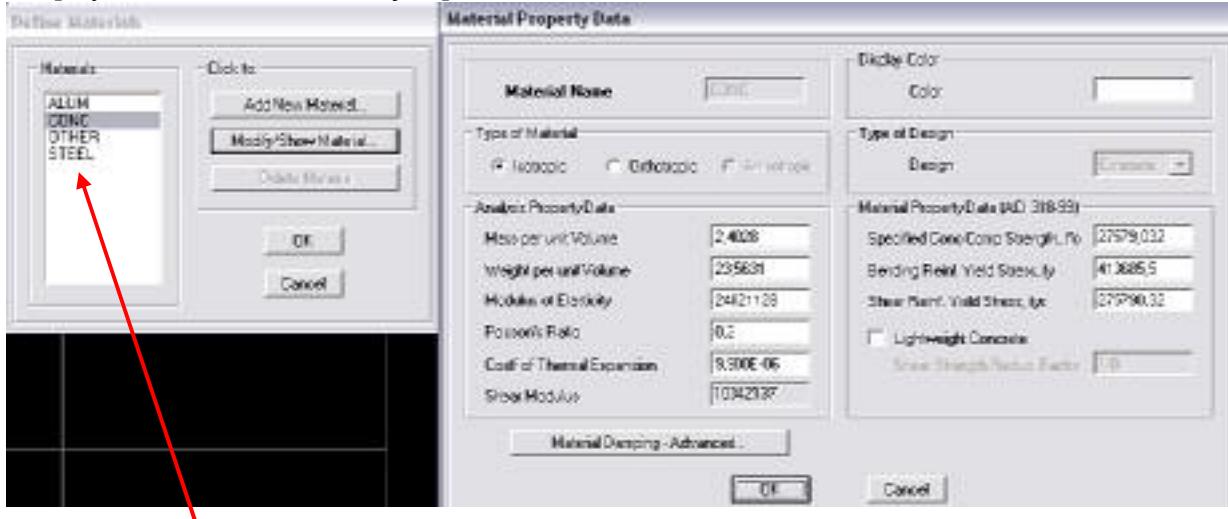
- def. materijala
- def. poprečnih presjeka
  - def. površinskih presjeka (ploče, zidovi)
  - def 3D presjeka
-
-
- def. mase korištene u potresu
- def. grida, modificiranje, kreiranje
-
-
- def. grupa
- def. presjeka kroz ploču za prikaz sila
- definiranje opterećenja
- definiranje funkcija (potres...)
- kombinacije opterećenja
- pogledi

program automatski pridružuje neke defaultne presjeke, materijale ili bilo koji podatak koji mi nismo definirali (bitno provjeriti)

o 4a.

DEFINE – MATERIJAL

[definiramo zadane materijale]

menu već ima definirane standardne materijale koje automatski pridružuje presjecima ako mi ne definiramo drugačije

- možemo modificirati već definirani materijal (Modify Materijal)
ili
- kreirati novi(Add New Materijal)
  - zadane vrijednosti upišemo u jedinicama **kN, m, C**
  - za programski zadatak trebamo zadati za dva materijala:
 E – (Modulus of Elasticity)
 α_t - (Coeff. off Thermal Expansion)
- svim drugim parametrima ostavimo defaultne vrijednosti

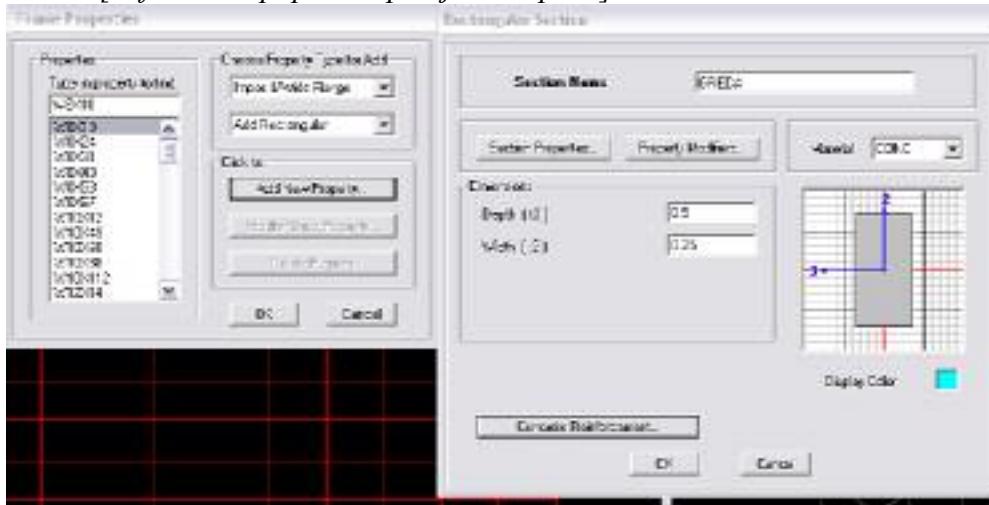

Slika: Parametri koje trebamo definirati

o 4b.

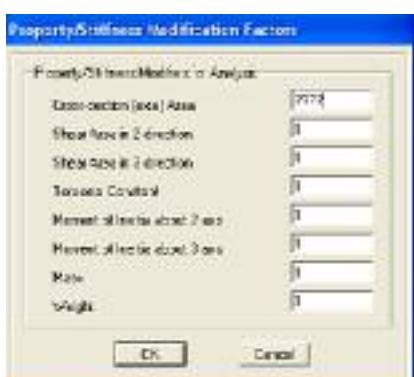
DEFINE FRAME SECTIONS

[definiramo poprečne presjeke štapova]

menu već ima definirane standardne presjeke koje automatski pridružuje modeliranim elementima ako mi ne definiramo drugačije

- definiramo traženi presjek tako da iz padajućeg Menua izabiremo oblik presjeka (npr. Add Rectangular) i izaberemo opciju Add New Property.
  - zadajemo osnovne podatke presjeka (u programu imamo samo kvadratni presjek pa zadajemo **visinu**[Depth] i **širinu** [Width])
  - softver automatski iscrtava presjek na skici tako da možemo provjeriti zadane podatke.
  - izabratи već definirani Materijal

u opciji **Section Properties** i **Property Modifiers** možemo zadati faktore kojim mijenjamo karakteristike materijala.

PREDAVANJA

Betonski presjeci

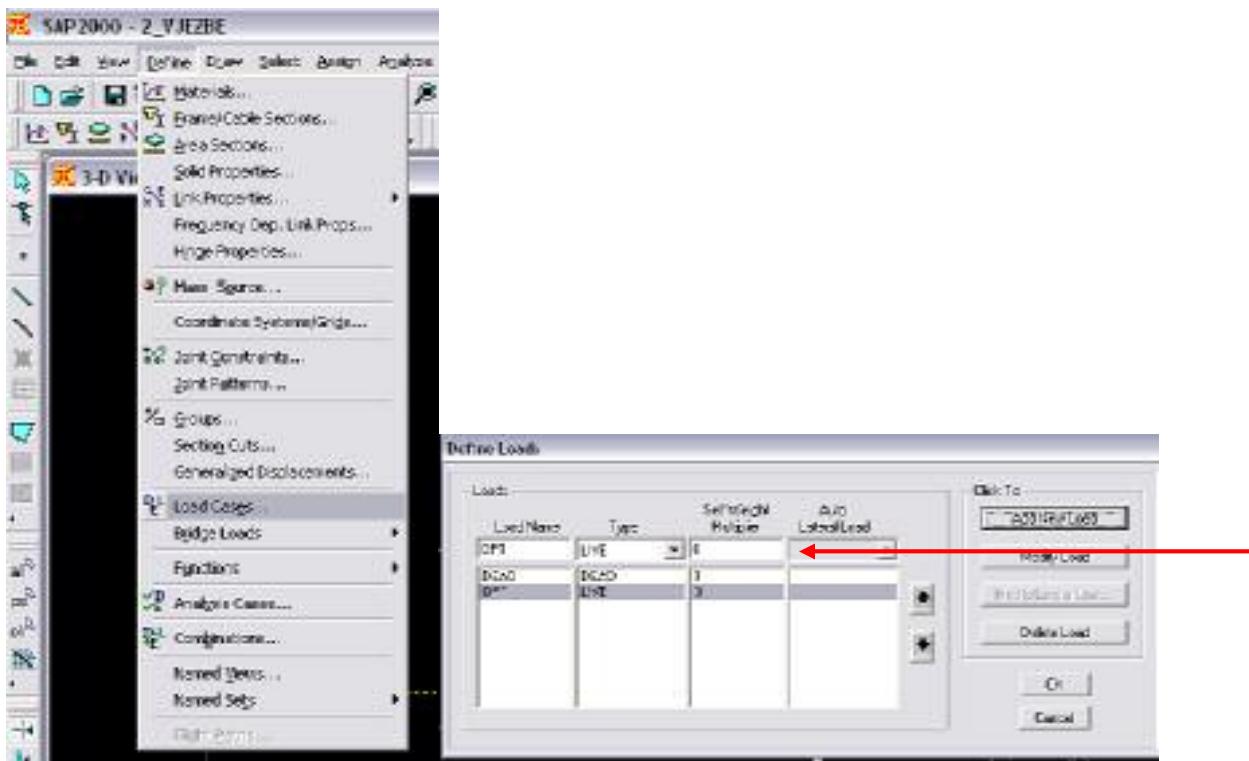
ako izaberemo Concrete (beton) kao osnovni materijal u menuu Concrete Reinforcement moramo izabratи Design Type tj. način na koji dimenzioniramo taj element (kao gredu ili kao stup); na istom mjestu presjeku možemo zadati i armaturu.

Čelični presjeci

sve karakteristične presjeke definirane propisima možemo učitati iz tablica sa opcijom Import.

○ 4c. **DEFINE → LOAD CASES**

[definiranje opterećenja]

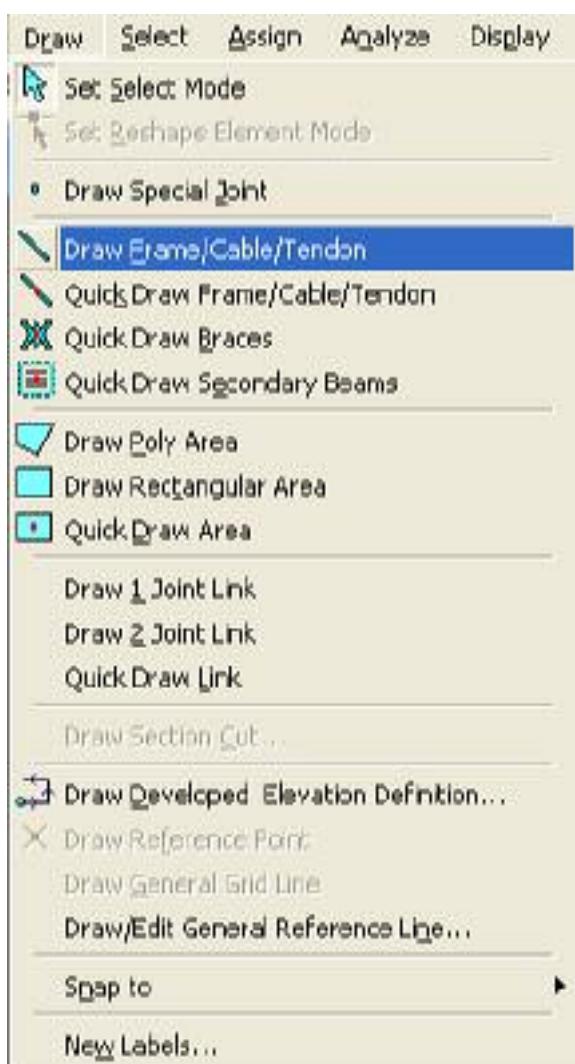

menu već ima definirani DEAD load (vlastitu težinu) koju automatski pridružuje svim definiranim elementima konstrukcije

- **definiranje / promjena** parametara se vrši na način da prvo definiramo / promjenimo Ime / Type / Multiplier a onda odaberemo funkciju **ADD NEW LOAD / MODIFY**
  - **Load Name**(ime opterećenja) zadajemo po izboru, npr. Stalno, Pokretno, Snijeg, Vjetar.....
  - **Type** (tip opterećenja) je podatak koji programu pomaže pri kreiranju kombinacija opterećenja
  - **Self Weight Multiplier**, prilikom zadavanja moramo paziti da samo jedno opterećenje ima pod opcijom **Self Weight Multiplier** vrijednost 1(najčešće DEAD Load).
  - **Auto Lateral Load** - program pridružuje horizontalna opterećenja definirana propisima (npr. Eurocod)

5. DRAW MENU

[menu u kojem crtamo sve elemente konstrukcije]

- crtanje točaka

- crtanje linijskih elemenata

- Quick Draw (pojednostavljeni crtanje linijskih elemenata vezan za 2D poglede)

- crtanje površinskih elemenata (ploče, zidovi, rampe...)

- crtanje Linkova između čvorova (definiranje specijalnih uvjeta između elemenata, npr. Gap, Rigid.....)

- pomoćne linije za prikaz

- crtanje ostalih pomoćnih linija/točaka

- Snap (Autocad)

- numeriranje elemenata

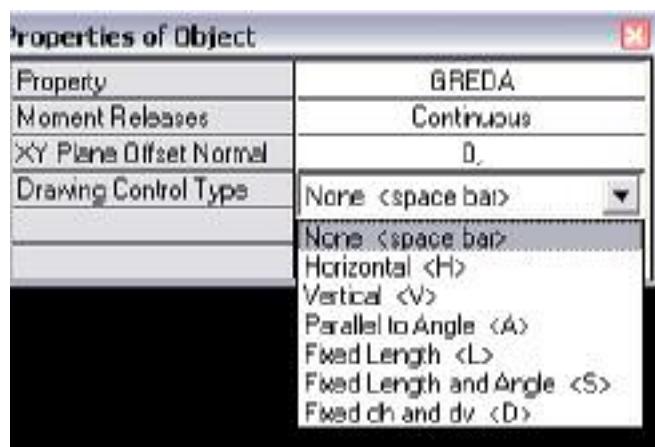
- 5a

DRAW FRAME

[definiramo geometriju konstrukcije u našem slučaju zadajemo štapove]

Otvara nam se novi Menu:

- odabiremo def. **Poprečni Presjek**
- zadajemo **Gredu(Continuos)** ili **Štap (Pinned)**
- XY Offset
- **Drawing Control Type** (način odabira točki elemenata, vezan **isključivo za 2D crtanje** – u ravnini):
  - None = mišem zadajemo točke [na gridu ili već definiranim elementima, dodatna pomoć su Osnapi]
  - <H> horizontalna linija
  - <V> vertikalna linija
  - <A> paralelna sa zadanim kutem
  - <L> linija definirane dužine
  - <S> linija def. dužine i kuta
  - <D> linija definirana pomoću x i y udaljenosti
- *ako smo pravilno definirali grid moramo samo 'popikati' točke i definirati geometriju konstrukcije. Ako moramo dodatno definirati neke točke onda koristimo navedene opcije.*
- **U SLUČAJU POGREŠKE:**
  - odaberemo gredu mišem i obrišemo je tipkom Del
  - odaberemo gredu i pridružimo joj pravi presjek (vidi dodatak)

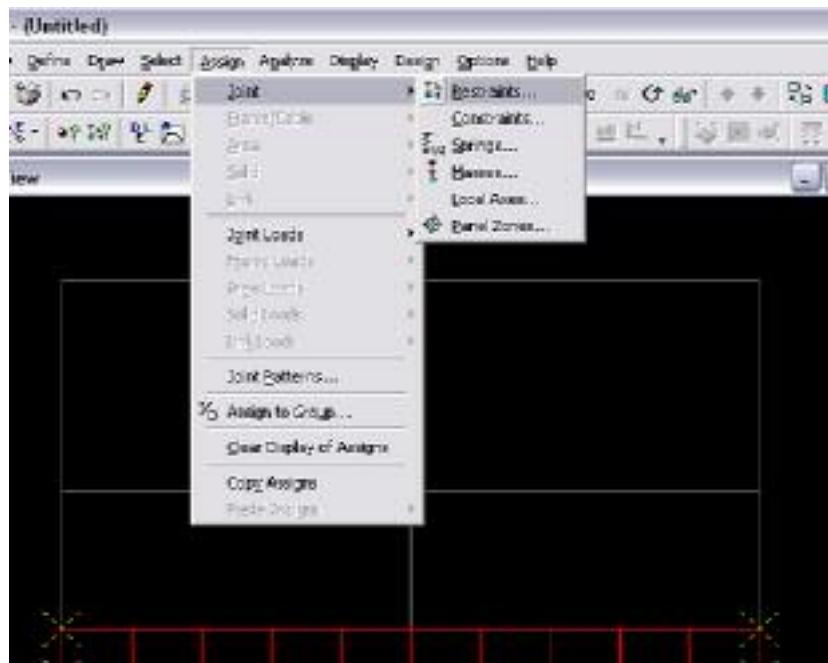
6. ASSIGN MENU

[menu u kojem nacrtanim elementima pridružujemo definirane karakteristike]

Assign	Analyze	Display	Design
Joint			► - pridr. vezano za točke
Frame/Cable/Tendon			► - pridr. vezano za liniske elemente
Area			► - pridr. vezano za površinske elem.
Solid			► - pridr. vezano za trodimenz. elem.
Link/Support...			► - pridr. vezano za Linkove (veze)
Joint Loads			► - pridr. točkasto opterećenja
Frame/Cable/Tendon Loads			► - pridr. linijskog opterećenja
Area Loads			► - pridr. površinskog opterećenja
Solid Loads			► - pridr. trodim. opterećenja
Link/Support Loads			► - pridr. opterećenja linkova
Joint Patterns...			
☒ Assign to Group...			- pridr. grupa
Clear Display of Assigns			
Copy Assigns			
Paste Assigns			► - kopiranje i pridr. karakteristika

6a ASSIGN JOINT RESTRAINTS

[definiranje rubnih uvjeta - ležajeva]

PAZI: prilikom zadavanja ležajeva prvo moramo izabrati točke

U prostoru točka ima 6 stupnjeva slobode

Smjerovi 1,2,3 su odgovaraju globalnim osima X,Y,Z
smjerovi označeni kvačicom su smjerovi sprječenih
pomaka.

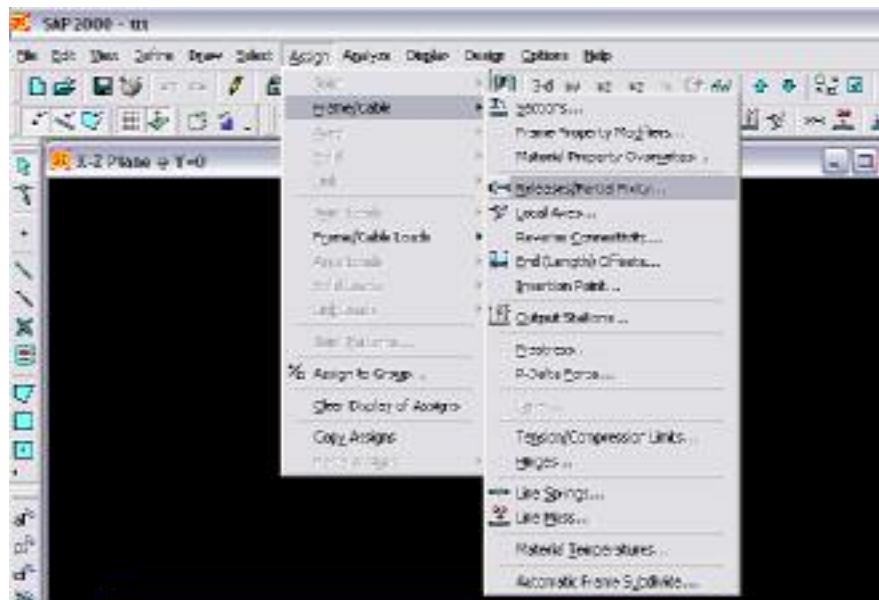
Klasični ležajevi (upeti, nepomični, pomični)

PAZI: naš zadatak je dvodimenzionalan, mi moramo zadati ležajeve za trodimenzionalan sustav. Opcijom **'Fast Restraints'** slučajeva bezbolno premoštavamo prijelaz sa 3D na 2D sustav.

o 6b

ASSIGN RELEASES

[otpustanje unutarnjih veza u konstrukciji – definiranje zglobova]

PAZI: prije zadavanja moramo izabrati grede

Kvačicom odabiremo unutarnju silu koju želimo otpustiti, na početku ili kraju elementa

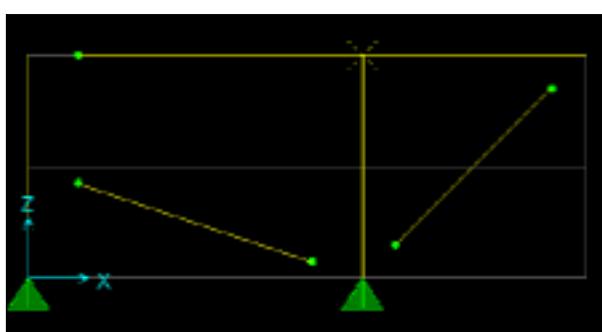
2D (vezano za naš zadatak):

Axial Load	- Uzdužna sila
Shear Force 2 (Maj)	- Poprečna Sila
Moment 3-3 (Maj)	- Moment

Shear Force 3, Torsion, Moment 22 su za 3D probleme

Ako želimo provjeriti koje su nam veze otpuštene odaberemo opciju :

View → Set Display Options → Frame/ Cable Releases

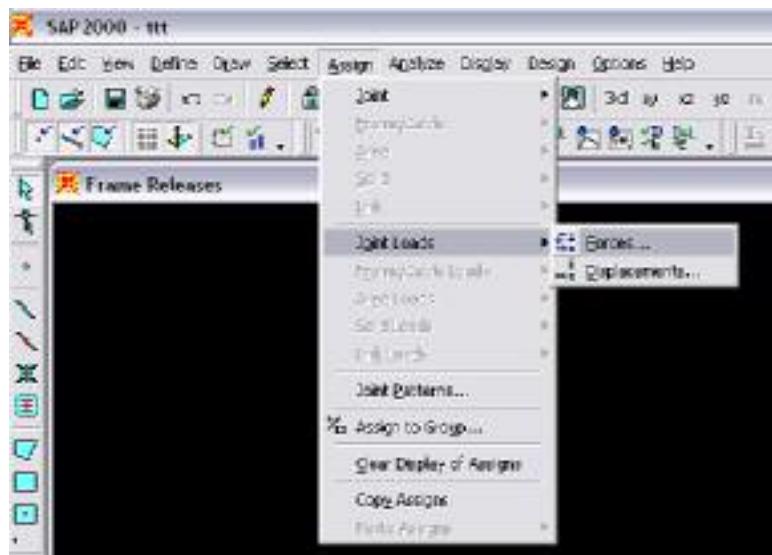

Slika: skica otpuštenih zglobova (Moment 3-3)

o 6c

ASSIGN → JOINT LOADS → FORCES

[definiranje opterećenja u čvorovima]

PAZI: prije zadavanja moramo izabrati točke

vrijednost zadajemo u kN, m

- pridruženo 'Load Case Name'

- globalni ili lokalni sistem

- aktualnu opciju pod 'Options'

PAZI: opterećenja zadajemo u globalnom sustavu, sve vezano za zadatak definiramo u x-z ravnini,

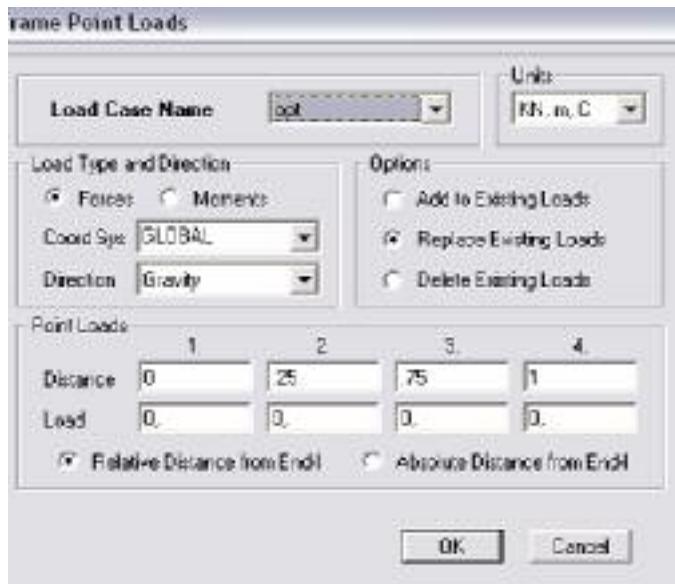
o 6d

ASSIGN → FRAME/CABLE LOAD → POINT

[definiranje koncentriranog opterećenja na elementima – gredama/stupovima]

PAZI: prije zadavanja moramo izabrati element

vrijednost zadajemo u kN, m

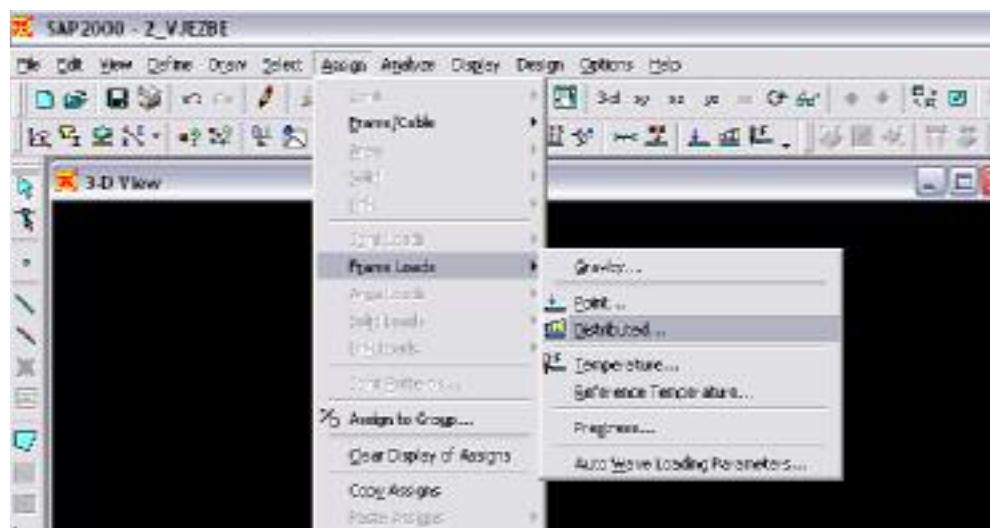
- ime opterećenja (definirano)
- sile ili momente
- lokalno ili globalno
- udaljenost od pocetka štapa
- relativno(u postocima) i absolutno(u metrima)

PAZI: opterećenja zadajemo u globalnom sustavu, sve vezano za zadatak definiramo u x-z ravnini,

o 6f

ASSIGN → FRAME LOAD → DISTIBUTED

[definiranje kontinuiranog opterećenja]

PAZI: prije zadavanja moramo izabrati element

- ime opterećenja
- sile ili momente kontinuirane
- lokalno ili globalno (osi)

- udaljenost od početka štapa
- vrijednost opterećenja (možemo definirati promjenjivo opterećenje)
- relativno(postoci) i apsol. (metri)

- ako je opterećenje jednoliko onda zadajemo samo vrijednost Uniform Load

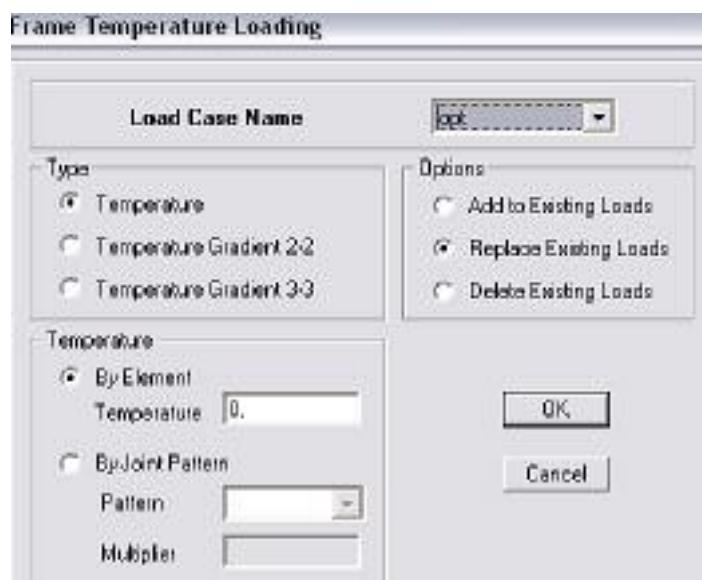
o 6g

ASSIGN → FRAME LOAD → TEMPERATURE

[definiranje temperaturnog opterećenja]

PAZI: prije zadavanja moramo izabrati element

- ime opterećenja (definirano)

Type:

- $Temperature = t_s$
- Temp. gradient 2-2 = $\Delta t/h$
- Temp. gradient 3-3 = $\Delta t/h$ [3D]

Temperature:

- upišemo vrijednost, t_s ili $\Delta t/h$

- o temperaturni gradijent je vezan za lokalne osi štapa, nama za zadatak treba Temp. gradient 2-2.

PAZI: *opt*

o 6h

ASSIGN → JOINT LOADS → DISPLACEMENTS

[definiranje prisilnih pomaka i rotacija u čvorovima]

PAZI: prije zadavanja moramo izabrati točke

vrijednost zadajemo u kN, m

- pridruženo 'Load Case Name'

- globalni ili lokalni sustav

- aktualnu opciju pod 'Options'

PAZI: opterećenja zadajemo u globalnom sustavu, sve vezano za zadatak definiramo u x-z ravnini,

7. ANALYSE MENU

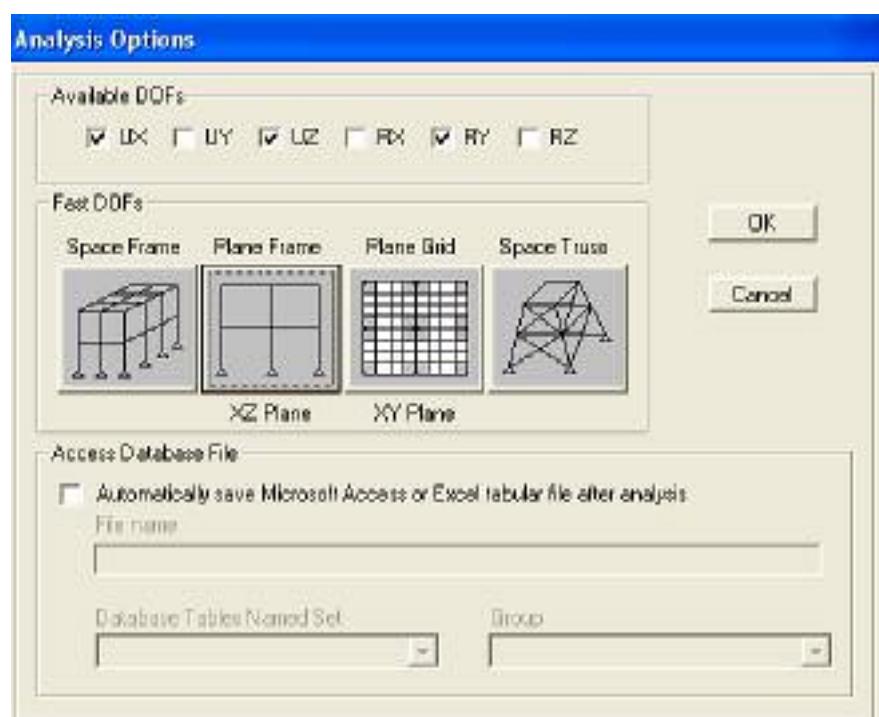

- def. prametre proračun
- što želimo računati
- proračun

o 7a

ANALYSE → SET ANALYSIS OPTIONS

[podešavanje parametara analize]

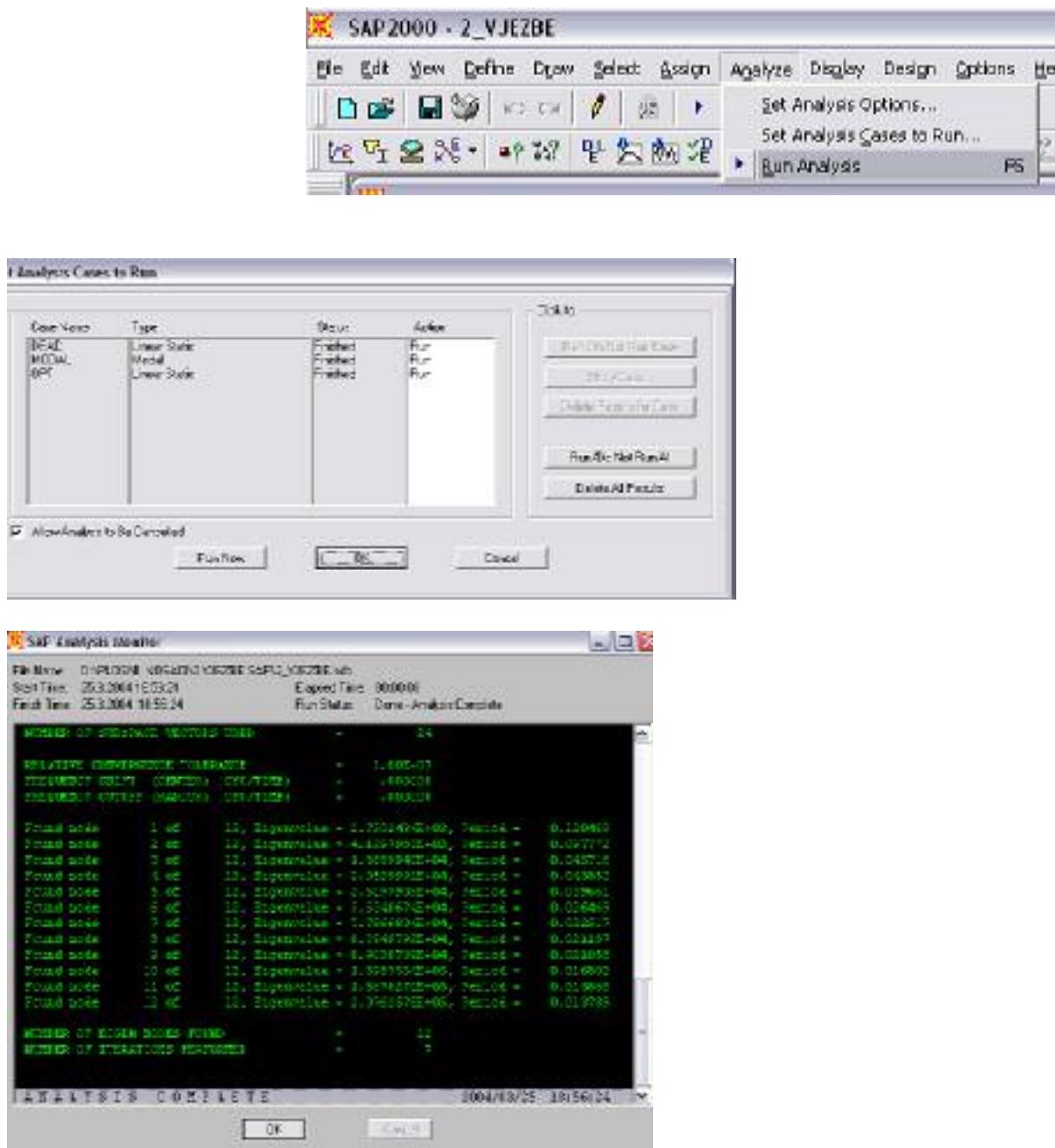

odabirom varijante XZ Plane osiguravamo prijelaz 3D sustava na 2D.

o 7b

ANALYSE → RUN ANALYSIS

[pokretanje analize]

WARNINGS: sve moguće greške ili numeričke nestabilnosti program će ispisati prilikom proračuna.

DISPLAY MENU

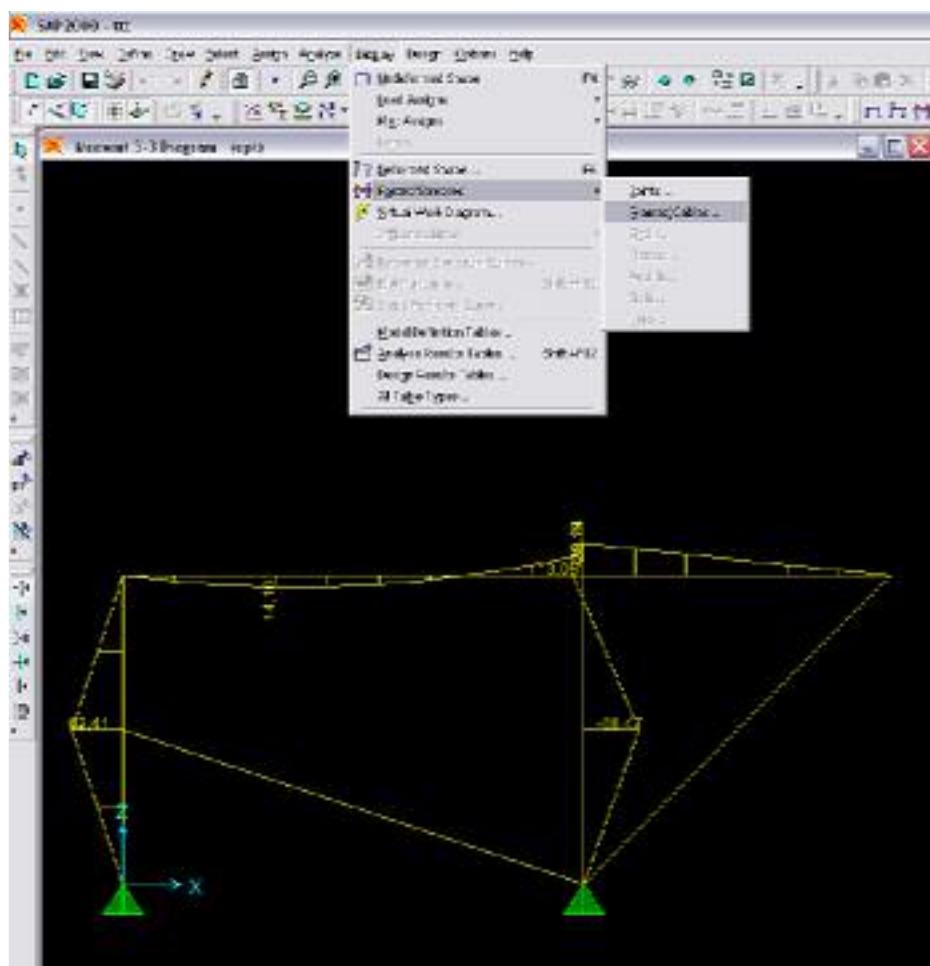
[menu gdje možemo prikazati sve podatke vezane za konstrukciju]

o 8a

DISPLAY → SHOW FORCES / STRESSES → FRAMES

[prikaz Unutarnjih Sila na štapnim elementima]

- izabrati opterećenje
- izabrati dijagram:
  - o Axial Force – dijagram uzdužnih sila
  - o Shear 2-2 - dijagram poprečnih sila
  - o Moment 3-3 – momentni dijagram
- skaliranje: automatski ili ručno
- izabrati tip prikaza dijagraama

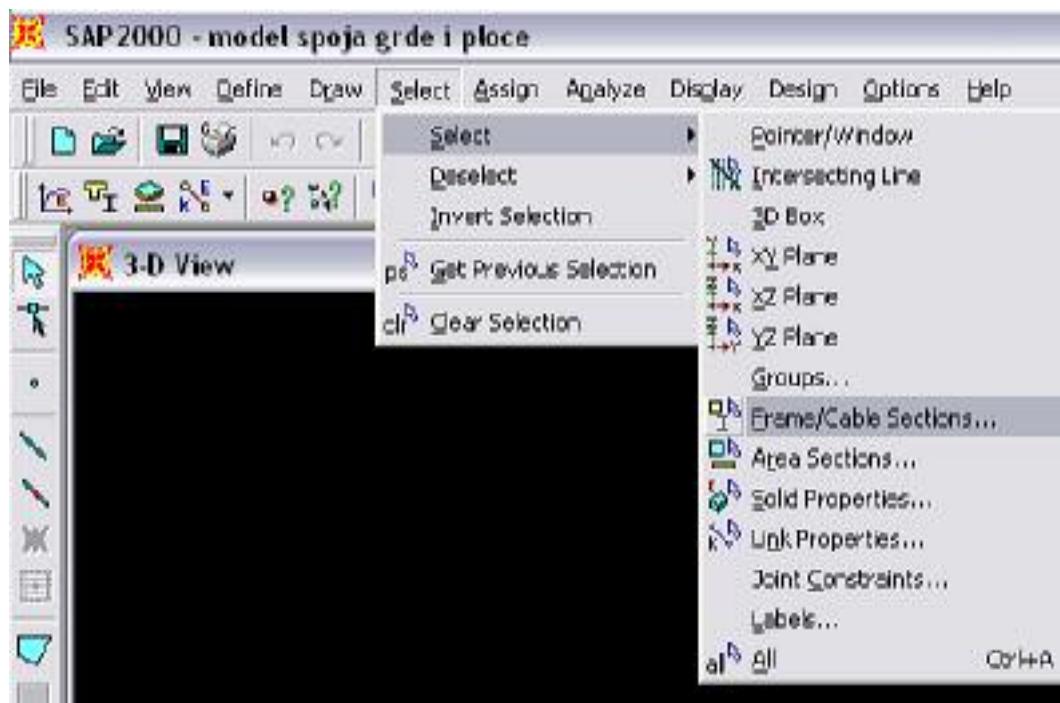
D O D A T A K

BRISANJE ELEMENATA

ako želimo izbrisati neke elemente dovoljno ih je označiti element + DEL

OBABIR ELEMENATA - SELECT MENU (6)

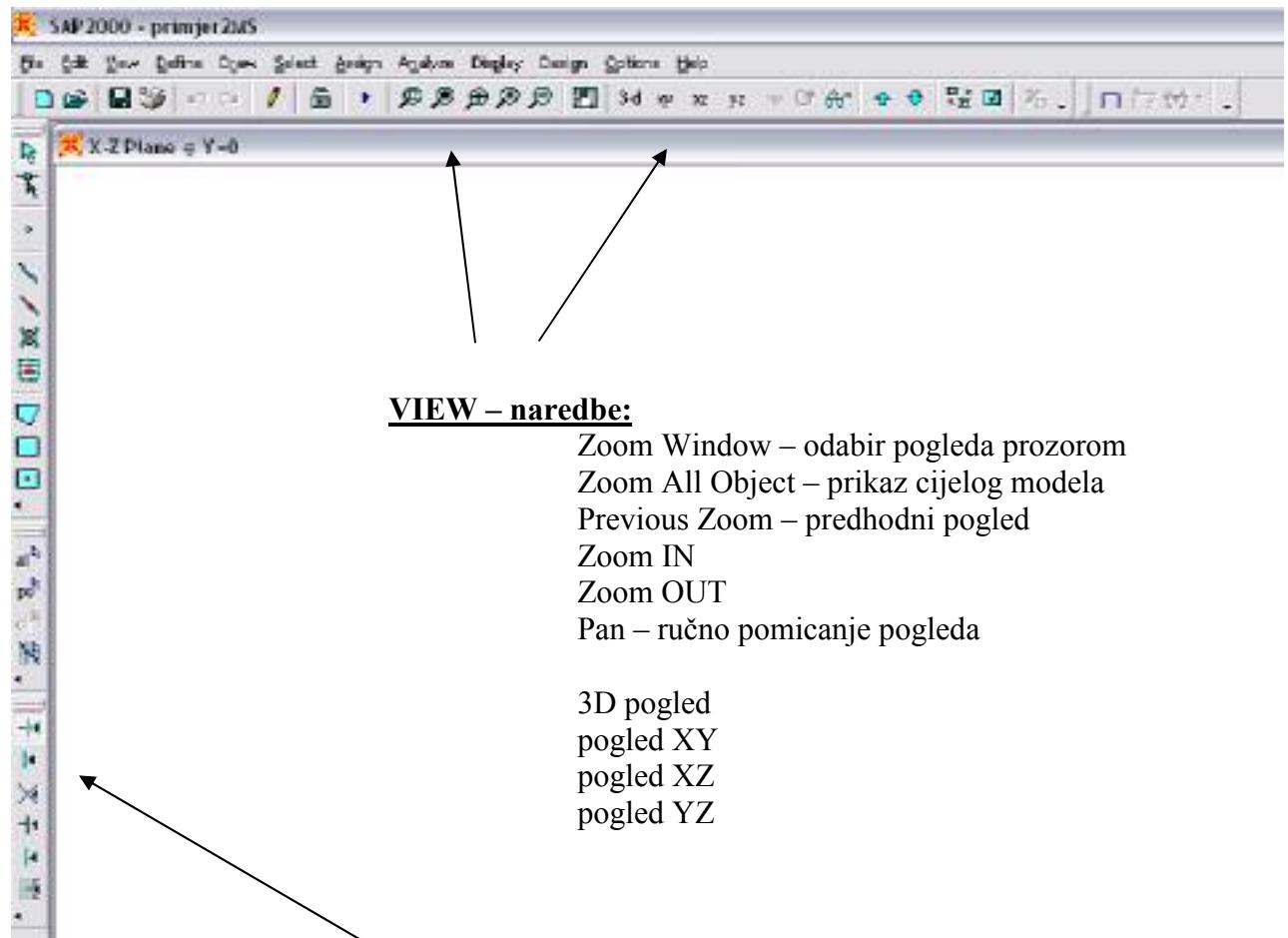
[cijeli Menu služi za odabir elemenata]

INFORMACIJE O ELEMENTIMA KONSTRUKCIJE

desnim klikom miša na bilo koji element konstrukcije dobijemo sve informacije vezane za njega

KRATKI OPIS TOLBARA

VIEW – naredbe:

Zoom Window – odabir pogleda prozorom
Zoom All Object – prikaz cijelog modela
Previous Zoom – predhodni pogled
Zoom IN
Zoom OUT
Pan – ručno pomicanje pogleda

3D pogled
pogled XY
pogled XZ
pogled YZ

OSNAP – naredbe:

Odabir već def. točke i točaka grida
Odabir krajnjih i Srednjih točki elemenata
Odabir točke na sjecištima
Odabir točke na okomici
Odabir točke na elementu

o 2b

REPLICATE

[kopiranje elemenata konstrukcije]

PAZI: najprije moramo odabrati elemente koje želimo kopirati

- varijante:

Linearno (zadajemo udaljenost / koliko)

Radijalno (kopiranje + rotiranje oko osi)

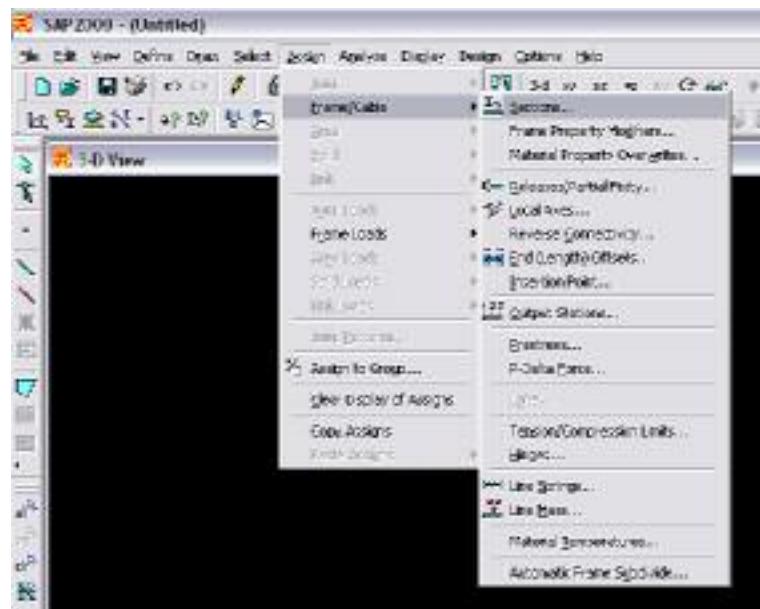
Mirror (simetrija oko odabrane ravnine)

Replicate Options: možemo izabrati koje parametre želimo kopirati

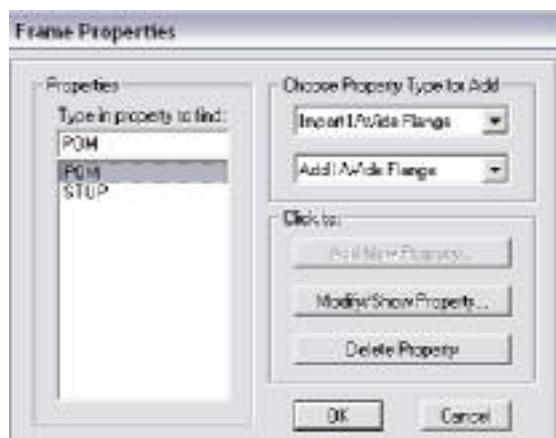
o 6i

ASSIGN → FRAME/CABLE → SECTIONS

[pridruživanje poprečnog presjeka]

PAZI: prije zadavanja moramo izabrati linijeske elemente

- za odabране elemente treba odabratи presjek

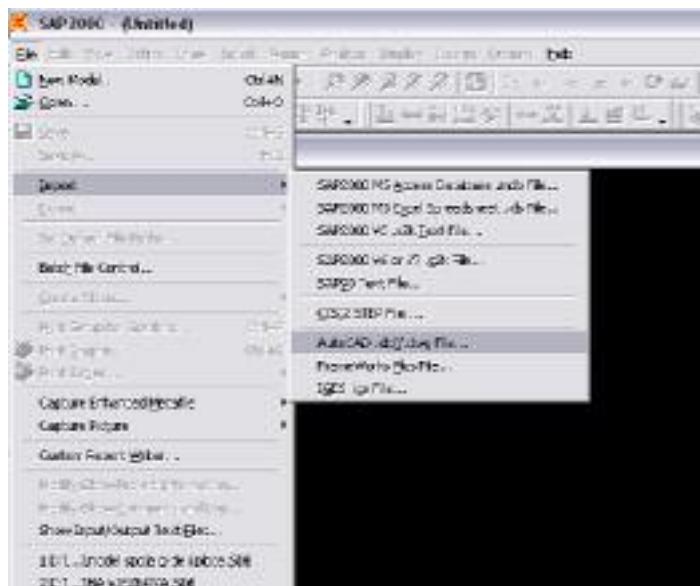
elementima **importiranim iz .dxf** su presjeci automatski pridruženi.

- 1b

FILE → IMPORT → AUTOCAD .dxf

- Kreiranje dxf-a:

- 1D elem. (line...) u AutoCAD-u SAP pridružuje FRAMES tj. grede ili stupove
- 2D elem. (3dface..) u AutoCAD-u SAP pridružuje SHELLS tj. ploče ili zidove
jednostavne plohe *Meshiramo naredbom 3DMESH*
plohu općeg oblika *Meshiramo naredbom surftab1(2)*
- 3D elem. (box,...) u AutoCAD-u SAP pridružuje SOLID tj. 3D elemente

- importirati možemo **.dxf** file snimljen AutoCAD-om
- pronađemo i odaberemo file

IMPORT DATA

- moramo uskladiti koordinatni sustav iz AutoCAD-a sa SAP-ovim
- jedinice

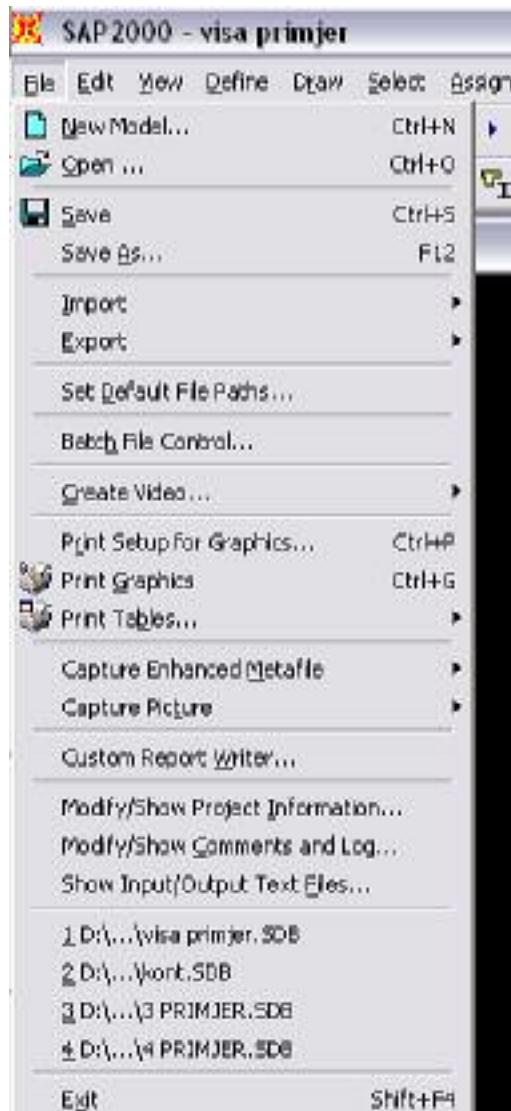

DXF IMPORT

- izabiremo layere iz AutoCAD-a i unosimo u SAP
- najbolje je unositi layer po layer i odmah u SAP-u mu pridodati njegove karakteristike

Frames – unosimo grede i stupove
Shells - unosimo ploče i zidove

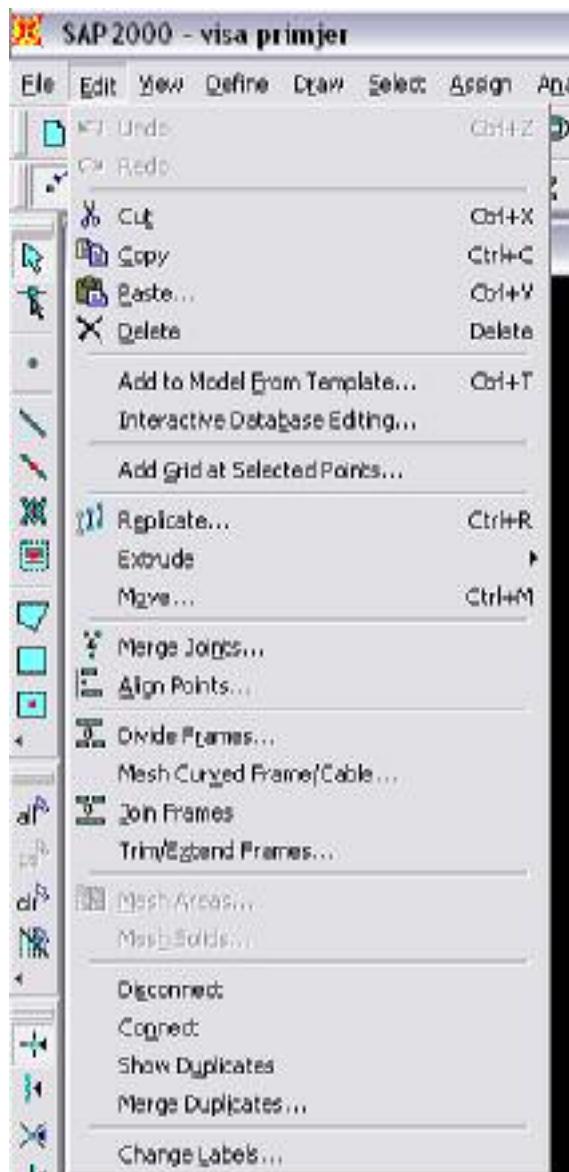
FILE MENU

- kreiranje novog modela
- otvaranje već kreiranog
- brzo snimanje
- snimanje pod drugim imenom

- importiranje iz drugog softvera (*1)
- export u drugi softver

- paralelno vođenje više projekata
- 'šminka' - video

- definiranje parametara za printanje
- direktno printanje slike
- printanje rezultata u obliku tablica

- snimanje slike kao posebni file

- kreiranje deafaultnog izlaza
- osnovni podaci o projektu
- prostor za komentare o projektu
- prikaz kreiranih file-ova

- nedavno korišteni projekti (brzi open)

(*1) – SAP je softver koji dolazi u proširenom programskom paketu koji obuhvaća softwere SAP, ETABS(specijaliziran za zgrade), SAFE(modul za dimenzioniranje ploča), Section Builder(dodatak za kreiranje najrazličitih presjeka) + dodaci za armiranje. Svi su međusobno kompatibilni.

EDIT MENU

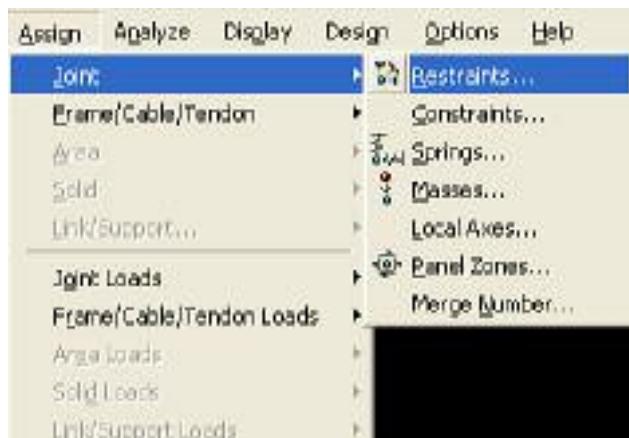

- klasične Windows naredbe
- (*)
  - importiranje iz drugog softvera
  - export u drugi softver
  - paralelno vođenje više projekata
  - 'Šminka' - video
- definiranje parametara za printanje
- direktno printanje slike
- printanje rezultata u obliku tablica
- snimanje slike kao posebni file
- kreiranje deafaultnog izlaza
- osnovni podaci o projektu
- prostor za komentare o projektu
- prikaz kreiranih file-ova
- nedavno korišteni projekti (brzi open)

(*1) – SAP je softver koji dolazi u proširenom programskom paketu koji obuhvaća softwre SAP, ETABS(specijaliziran za zgrade), SAFE(modul za dimenzioniranje ploča), Section Builder(dodatak za kreiranje najrazličitih presjeka) + dodaci za armiranje. Svi su međusobno kompatibilni.

ASSIGN MENU

[menu u kojem nacrtanim elementima pridružujemo definirane karakteristike]

- pridr. rubnih uvjeta - ležajeva
- pridr. veza između čvorova
- pridr. opruga (tlo)
- pridr. masa (potres)
- pridr. lokalnih osi
- ...
- .....

- pridr. poprečnih presjeka
- pridr. karakt. presjeka
- pridr. novog materijala
- .....
- otpuštanje unutar. veza (zglob)
- promjena lokalnih osi
- ....
- karakteristike spajanja
- točka spajanja sa drugim elem.
- ....
- broj mjesta za ispis rezultata
- ....
- .....
- ograničavanje tlaka i vlaka
- .....
- linijske opruge
- linijske mase
- automatsko dijeljenje nosača